דרך המלך — במדבר

פרשת במדבר

איתא במדרש עה"פ שאו את ראש כל עדת בנ"י. אמר הקב"ה למשה לא חיבבתי שום בריה יותר מכם וכו' שכשם שיש לי תלוי ראש על כל באי העולם שנאמר לך ד' הגדולה וכו' עד והמתנשא לכל לראש. כך דמיתי אתכם אלי ונתתי לכם תלוי ראש, שאו את ראש.

כי איתא במדרש רבי תנחומא (פ' קדושים) קדושים תהיו כי קדוש אני ד'. אמר להם הקב"ה לישראל עד שלא בראתי עולמי היו מלאכי השרת מקלסין אותי בכם ומקדשין את שמי בכם. והיו אומרים ברוך ד' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם וכו'. הואיל ונקדשתם לשמי עד שלא בראתי העולם היו קדושים כשם שאני קדוש. שנאמר כי קדוש אני ד' וכו', וקדשתם היום ומחר עכ"ל המדרש.

קדושת ישראל היא למעלה מן העולם ולמעלה מאתנו ישראל, וקדמה לנו, ולא עוד אלא גם לא שלנו היא רק של הקב"ה היא. המלאכים מקדשים אותו ית' בנו. ואנו כשמקדשים א"ע גם אותו ית' הננו מקדשים, וכן כשאומרים קדושה ומקדשים אותו ית' גם אנו מתקדשים. המלאכים אינם אומרים קדושה עד שיאמרו ישראל, מפני שבעוה"ז העבודות והקדושות של מרום מתגלים עד כדי ממשיות, והיא תכלית הבריאה שתבוא להתגלות כזו. במרום יש חסד והוא משתלשל עד שבעוה"ז הוא חסד של ממש שנותן לו ד' דבר זה או זה. וכן בקדושה המלאכים מקדשים אותו ית' וכאן באה הקדושה לידי ממשיות, שאנחנו הם הקדושה ובנו מקדשים אותו ית', וישראל הם התכשיט שהוא ית' מתקשט בנו ישראל אשר בך אתפאר, לכן המלאכים ממתינים לנו בקדשם את ד' כי אנו הקדושה בפועל אשר בה הם מקדשים אותו ית'.

ובטהרת ישראל נאמר חוקה ודרשו חז"ל שאמר הקב"ה חוקה חקקתי גזרה גזרתי א"א רשאי להרהר אחריה. ולהנ"ל גם טעם נרמז בזה למה אין אתה רשאי להרהר אחריה. כי זהו החילוק בין כתיבה לחקיקה. בחקיקה האותיות נעשות ממשיות. לא שנכתבות על הלוח בלבד רק גם מהלוח עצמו נעשות האותיות. ואמר ד' שאילו היתה הטהרה שלך ובשבילך בלבד כי אז היית רוצה להרהר אחר טעמה. משא"כ כשהיא שלי ואצלך היא רק חקיקה, שבאה הטהרה והקדושה לפועל ממשיות, חוקה חקקתי, שאתה ממשיות של קדושה שהוא ית' מתקדש בה לכן גזירה גזרתי שאין לך רשות להרהר אחריה.

ואחר חטא העגל ששבר מש"ר את הלוחות ודרש ק"ו וכו'. והאם ח"ו צריכים לאבד ספר תורה באופן כזה, אדרבה הלא בעיר הנדחת אם יש מזוזה אחת בכל העיר לא די שאין צריכין לאבדה רק עוד מצלת את כל העיר. אבל להנ"ל. מפני שהלוחות חקוקות היו באופן שישראל היו אז. שפסקה זוהמתן והם בעצמם היו תורה קדושה ומצוות, וכשחטאו א"כ אין לוחות ואין אותיות ושברן מש"ר. משא"כ במזוזה שהיא בכתב לבד, שלא מהם נעשתה, למה ישרפו את המזוזה.

והכנה לקבלת התורה היא גם לקבלת הלוחות, מכתב אלקים חרות על הלוחות, שכ"א יטהר א"ע בכל אפשרותו ויותר מאפשרותו, עד שגם הוא יתן מעצמותו אותיות אל הלוחות.

היוצא לנו מזה. שהקדושה אשר ישראל מקדשין את עצמם קדושתו ית' היא, כי קדוש אני. וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם כי ביום השלישי ירד ד' לעיני כל העם. זהו נתינת טעם למה יתקדשו, מפני שהוא ית' יבוא וצריכים לטהר ולקדש את תכשיטיו של המלך מלכי המלכים הקב"ה. אכן, במה יתקדשו קודם קבה"ת. כי אחרי שכבר יש לנו תורה ההתקדשות היא במצוות, אשר קדשנו במצוותיו, משא"כ ברצון להתקדש כדי שנזכה לתורה. ובפרט אז קודם קבה"ת לגמרי במה מתקדשים.

ויכול להיות שזה הרמז בפ' וכבסו שמלותם והיו נכונים וכו' כי ביום השלישי וכו' כי בגמרא שבת (דף קנ"ב) איתא עה"פ והרוח תשוב אל האלקים וכו' תנה לו כמו שנתנה לך בטהרה, משל למלך בו"ד שחלק בגדי מלכות לעבדיו פקחין שבהם קפלום והניחום בקופסא, טפשים שבהם הלכו ועשו בהם מלאכה וכו' ועל הטפשים אמר כלי ינתנו לכובס וכו' ולקמן אמר ריב"ז משל למלך שזימן את עבדיו לסעודה ולא קבע להם זמן וכו' טפשים שבהם הלכו למלאכתם אמרו כלום יש סעודה בלא טורח וכו' היינו שהמשילה הגמרא את הטהרה לכביסת בגדים, והסיבה שהטפשים מלכלכים את מלבושיהם היא מפני שאין קבוע להם זמן. וזה שרמז הפסוק, עתה שכבר נותנים לכם זמן, כי ביום השלישי. לכן וכבסו שמלותיכם כלומר טהרו את עצמכם ולא תהיו כטפשים שבהגיע זמן הסעודה עם המלך אומרים עליהם כלים ינתנו לכביסה.

ואיש הישראלי כשמזכיר א"ע שיום קבה"ת מתקרב ובא שבו תלוי כל התקשרותו לד' ית', בלא תורה אין חיים. ומי שחי בלא תורה ומצוות חיים של זוהמה, חיים הגרועים מלא חיים הוא, רק זה היום שקוינו לו הוא יום קבה"ת שבו נעשים יהודים בתורה ומצוות. חיים של טהרה, חיים שאיש הישראלי מקושר בהם באלקים בעוה"ז ובעוה"ב והוא בחי' אטייל עמכם בג"ע. הכל תלוי ביום של קבה"ת, ומה מאד גדלה שמחתו וחרדתו של האיש ליום הזה. שמח הוא עליו שבא ומפחד הוא שלא יעבור עליו לבטלה ח"ו ואז בכל השנה ירגיש את פגמיו, כי גם בשבועות יש יצה"ר ואם לא יפתהו למעשים ומחשבות מגונות יפתהו לבטלה בלא התאמצות ובלא שמחה והתקדשות. והיו נכונים וכו' וכבסו וכו'. ובהתשוקה והחרדה שיש לאיש הישראלי קודם קבה"ת בזה מקדש עצמו לקבה"ת. וזה גם רמז הספירה חוץ מהסודות פשוט להזכיר בכל יום שחג השבועות קבה"ת מתקרב.

נחזור להנ"ל. קדושת ישראל קדמה לישראל. את התורה מלמדין לנשמה קודם שנולד הגוף כמו שאמרה הגמרא ומלמדין אותו וכו' שהנשמה כבר נאצלה אז. משא"כ קדושת ישראל קדמה גם קודם אצילות הנשמה. כי באדם הראשון היו כל הנשמות תלויות וקודם בריאת אדה"ר כבר קידשו המלאכים אותו ית' בישראל, עד שגם המלאכים בעולם העליון לא ראו אותה. כי הנה הגמרא אומרת גדול תלמוד שהתלמוד מביא לידי מעשה. שגדלות התלמוד הוא רק בזה שמביא לידי מעשה. ובמדרש איתא עה"פ וכל חפציך לא ישוו בה (משלי ג') אפילו המצוות אינן שוות לדבר אחד מן התורה. ולכאורה נראה כסתירה. אבל איתא במדרש נובלת חכמה של מעלה תורה, שהתורה היא רק נובלת חכמה של מעלה. כי מי שלומד רק כדי לדעת את הדין איך לעשות את המצוות, אז התורה אצלו רק מביאה לידי מעשה ותורתו היא רק נובלות חכמה של מעלה. משא"כ כשלומד מפני שרוצה לקשר א"ע בתורה אז מתקשר בחכמה של מעלה עד שכל חפציך לא ישוו בה. אפילו המצוות. כי במצוות אומרים קדשנו במצוותיך, אשר קדשנו במצוותיו. והתורה של מעלה היא הקדושה של מעלה כנודע מזוה"ק. ואנשי קודש תהיו לי, לא קדוש בלבד רק גם קודש שהיא חכמה. היינו שקדושה היא חכמה עילאה.

והנה איתא בספ"ק הטעם למה מלמדין אותו התורה קודם שנולד אף שבא מלאך וסטרו ומשכחו. כדי שיוכל לבוא אח"כ כשיוולד לתורה לכן קודם שנולד הגוף שצריך לעשות את המצוות בפועל מלמדין אותו תורה כזו שמביאה לידי מעשה. משא"כ הקדושה שהעצם של ישראל צריך להיות קודש בחי' תורה עילאה לא דיה שתקדם לעשיה לבד רק צריכה להקדים גם להעצם קודם שהנשמה נבראה. ובה לא שייך מלמדין כי לא לדעת הוא רק גם שהעצם כן יהיה.

והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך (אבות ב') ובגמרא נדרים איתא וממדבר מתנה שהתורה נתנה לו במתנה. אבל התורה שהיא חכמה של מעלה שקדמה לעצם ישראל היא אמנם נתונה לו במתנה כי בה נברא הישראל אף נשמתו. משא"כ התורה ללמוד ולדעת אינה בירושה כי האיש קודם לה ורק כשהוא במעי אמו שגם גופו כבר נוצר מלמדין אותו. והתקן עצמך ללמוד וכו'. דייקא ללמוד.

וזהו הענין שמצינו בהלל שכששאלו אותו שכח ולא הביא סכין וכו' אמר וכו' אלא הנח להם לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן, למחר מי שפסחו גדי וכו' (פסחים ס"ו). ולמה לא אמר שישאלו את ישראל וידעו מפני שהם בני נביאים. ולמה לא ידע גם הלל וכן השואל שג"כ מבני נביאים הם. אבל כנ"ל המצוות הן לקדש את עצם ישראל והם מגלים את התורה שלמעלה מהידיעה שקדמה גם לבריאת הנשמה. קדושת העצם היא ולמעלה מידיעת האיש ומתגלה בעשיית המצוות, בחי' קדשנו במצוותיך. עד שמעצמם יעשו אף שבדעתם האנושי לא ידעו מה ואיך לעשות.

ואפשר זה גם הענין שאיתא בגמרא עירובין כ"א הדוד אחד תאנים טובות אלו צדיקים גמורים. והדוד אחד תאנים הרעות אלו רשעים גמורים, ושמא תאמר אבד סברם ובטל סכוים ת"ל הדודאים נתנו ריח אלו ואלו עתידין שיתנו ריח. מה ענין ריח שעתידים שיתנו. אבל במדרש רבה (פ' אמור) איתא על הד' מינים שהדס שיש בו ריח ולא טעם אלו ישראל שיש להם מע"ט ולא תורה. היינו שריח מרמז למעשים טובים. והוא מעצם קדושת ישראל שקדמה גם לבריאת נשמתו והמתגלה במצוות כנ"ל ועושים גם מעצמם. בני נביאים הן לכן סוף כל סוף יבואו להן. והיא התורה של בחי' קדושה לא נובלות רק חכמה של מעלה. ולא מלמדין אותו היינו להאיש או לנשמתו רק מקדשין אותו בו משא"כ התורה ללמוד אליה א"א שיבוא וידע אם לא ילמד.

נחזור להנ"ל. ישראל הם התכשיט של הקב"ה וקדושתם קדושת ד' היא. וז"ש המדרש כשם שיש לי תלוי ראש כך נתתי לישראל שאו את ראש, היינו שגם נשיאת ראש של ישראל של הקב"ה היא.